

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

VĚC PILLMANN proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 15333/02)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

27. září 2005

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Pillmann proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení:

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

A.B. BAKA,

R. TÜRMEŇ,

K. JUNGWIERT,

M. UGREKHELIDZE,

paní D. JOČIENĚ,

pan D. POPOVIĆ, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 6. září 2005,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 15333/02) směřující proti České republice, kterou dne 27. března 2002 podal Soudu český občan pan František Pillmann („stěžovatel“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Dne 3. prosince 2004 rozhodla druhá sekce oznámit stížnost vládě a na základě ustanovení článku 29 odst. 3 projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatel se narodil v roce 1956, bydliště má v Plzni.

5. V roce 1996 kandidoval stěžovatel do Senátu v jednom z plzeňských obvodů. Jedním z hlavních témat jeho volební kampaně byla výstavba dálničního obchvatu. V této souvislosti byla v místním deníku zveřejněna jistá vyjádření primátora města Plzně, který na zasedání zastupitelstva kritizoval stěžovatelovy aktivity.

6. Stěžovatel tato vyjádření primátora považoval za urážlivá a lživá a v roce 1999 podal ke Krajskému soudu v Plzni žalobu na ochranu osobnosti a na náhradu nemajetkové újmy namířenou proti městu Plzni.

7. Rozsudkem ze dne 5. ledna 2000 byla stěžovatelova žaloba zamítnuta. Soud se ztotožnil s argumentem města o nedostatku jeho procesní způsobilosti s tím, že na zasedání konaném v září roku 1996 vyjádřil tehdejší primátor toliko svůj osobní názor a zastupitelstvo v této věci nepřijalo žádné rozhodnutí. I kdyby bylo přesto možné činit město odpovědným za vyjádření primátora, nejednalo by se podle soudu v daném případě o nepřípustnou a nepřiměřenou kritiku.

8. K odvolání stěžovatele potom Vrchní soud v Praze dne 20. března 2001 napadený rozsudek potvrdil. Na rozdíl od krajského soudu však shledal, že město je způsobilé být účastníkem řízení; potvrdil nicméně závěr, že k žádnému porušení práv stěžovatele nedošlo.

Ve svém poučení o opravných prostředcích vrchní soud uvedl, že ve lhůtě jednoho měsíce ode dne nabytí právní moci jeho rozsudku lze podat dovolání, a to z důvodů uvedených v § 237 odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. prosince 2000.

9. Dne 4. července 2001 napadl stěžovatel rozhodnutí obecných soudů ústavní stížností, v níž se dovolával práva na ochranu osobnosti a na spravedlivý proces a svobody projevu.

10. Dne 9. října 2001 Ústavní soud odmítl ústavní stížnost pro nevyčerpání procesních prostředků, které zákon poskytuje k ochraně práva, protože stěžovatel předtím nepodal dovolání. Ústavní soud v této souvislosti poznamenal, že stěžovatel byl vrchním soudem poučen o možnosti podat dovolání, a shledal, že tato možnost vyplývá z protichůdnosti názorů soudů na otázku způsobilosti žalovaného být účastníkem řízení ve smyslu § 237 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

Občanský soudní řád (ve znění účinném do 31. prosince 2000)

11. Podle § 237 odst. 1 písm. b) je dovolání přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže ten, kdo v řízení vystupoval jako účastník, neměl způsobilost být účastníkem řízení.

12. Dle ustanovení § 238 odst. 1 je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

13. Podle § 72 odst. 2 lze ústavní stížnost podat ve lhůtě 60 dnů. Tato lhůta počíná dnem doručení rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje.

14. Dle § 75 odst. 1 je ústavní stížnost nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje; za takový prostředek se nepovažuje návrh na povolení obnovy řízení.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

15. Stěžovatel tvrdí, že formalistickým a nedůvodným odmítnutím ústavní stížnosti došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces. Přitom uvádí, že pakliže žádný z důvodů pro vyslovení přípustnosti dovolání nebyl v jeho věci použitelný, nelze dovolání považovat za prostředek, který mu zákon poskytuje k ochraně práv a který by byl povinen vyčerpat před

podáním ústavní stížnosti. V této souvislosti se odvolává na článek 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

A. K přijatelnosti

16. Soud konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod, pro který by měla být stížnost prohlášena za nepřijatelnou. Prohlašuje ji proto za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

17. Vláda ponechává posouzení odůvodněnosti stížnosti na uvážení Soudu.

18. Soud poznamenává, že situace stěžovatele vykazuje podobnosti se situací stěžovatelů ve věci *Běleš a ostatní proti České republice* (č. 47273/99, ESLP 2002-IX), kde dospěl k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy. V této věci Soud mimo jiné uvedl, že požadavek na vyčerpání „všech procesních prostředků“ obsažený v § 72 odst. 2 a § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu bez rozlišování mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky, s výjimkou obnovy řízení, znamená porušení samotné podstaty práva na prostředek nápravy, jelikož na stěžovatele klade nepřiměřené břemeno narušující spravedlivou rovnováhu mezi legitimní potřebou zajistit dodržování formálních podmínek pro podání ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu a právem na přístup k tomuto soudu. Vzhledem k tomu, že v českém právu je dovolání mimořádným opravným prostředkem, na nějž není právní nárok a jehož přípustnost je zcela ponechána na uvážení Nejvyššího soudu, nelze je podle Soudu považovat za účinný právní prostředek nápravy, jehož nevyčerpání by bylo možné vůči stěžovatelům namítat (*tamtéž*, § 63 a 68).

19. V projednávaném případě se názor stěžovatele, že neexistoval žádný relevantní důvod pro vyslovení přípustnosti jeho dovolání, nejeví ani nedůvodným ani nelogickým. V této souvislosti je třeba podotknout, že občanský soudní řád neupravuje důvod, který by se týkal protichůdnosti názorů na způsobilost být účastníkem řízení, jak to v dané věci uvedl Ústavní soud. V žádném případě však nelze tvrdit, že přípustnost dovolání jasně vyplývala ze zákona.

20. Za těchto okolností nebyli stěžovatel ani jeho právní zástupce schopni odhadnout, zda Nejvyšší soud vysloví přípustnost dovolání či nikoli. Kdyby ovšem bylo dovolání prohlášeno za nepřipustné, stěžovateli by podle tehdejší praxe českého Ústavního soudu hrozilo (výše uvedený rozsudek *Běleš a ostatní*, § 34 až 41) odmítnutí ústavní stížnosti pro opožděnost.

21. Soud v tomto ohledu podotýká, že po vynesení rozsudků *Běleš a ostatní proti České republice* (uvedený výše) a *Zvolský a Zvolská proti České republice* (č. 46129/99, ESLP 2002-IX) ohlásil český Ústavní soud změnu ve své rozhodovací praxi, pokud se jedná o podmínky přípustnosti ústavní stížnosti. Tato změna však nemohla mít žádný vliv na situaci stěžovatele v projednávané věci.

22. Tyto skutečnosti Soudu postačují k vyslovení závěru, že obzvlášť přísným výkladem předmětné procesní normy tak, jak jej provedl Ústavní soud, byl stěžovatel zbaven práva na přístup k soudu.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

II. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

23. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

24. Stěžovatel nepředložil žádný návrh na spravedlivé zadostiučinění. Soud se proto domnívá, že není na místě mu z tohoto titulu přiznávat jakoukoli částku.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou;
2. *rozhoduje*, že k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy došlo;
3. *rozhoduje*, že stěžovateli se spravedlivé zadostiučinění nepřiznává.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 27. září 2005 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

J.-P. COSTA
předseda